
MINGORRIA ERRIA AVILA'N

Igazko udan senide batzuk ikertzeko Segobia'ko erritxu batera joan nintzan, Muño Pedro izeneko errira. An bertako gizonakaz berba egin neban eta euskaldunen lagun aurkitu nebazan, "Muño" izen ori be Euskalerritik ara abizen ori eukan gizon ospetsu batek eroana zala esan eusten.

Etixerantza bidea artu nebanean, lenengo Avila ta inguruetara sartu nintzan eta inguru orreitan euskal izena, "Mingorria", eukan erri bat aurkitu neban. Oso arduratuta geratu nintzan, izen ori nondik nora joan zeitekean lurralde aretara jakiteko gurari biziak ikututa.

Eta ona emen, gaur berton, abenduaren 10n. egunean, irakurri dodan, Patxi Uriarte'k idatzita, erantzuna. Euskeratu ta laburtu egingo dot, ZER'en irakurleak be jakin dagien eta erri polit aretara eltzen diranean euskal izena dualako egotaldi bat egin dagien, neuk egin neban lez.

Argin euskaldunak Eskorialera

1560n. urte-inguruan, II Felipe erregeak, Eskorial egiteko asmoa artu eban eta egitasmoak au iñoan: "Bizkai'tik, Gipuzkoa'tik eta Araba'tik betoz garau-arria lantzeko argiñak". Lurralde orreitakoak nai ebazan langilleak, sendoak eta garbiak zirala argin euskaldunak bae-kialako.

Toledo'ko Juan Bautista Etxegiñak itunez artu ebazan "ondo ordainduta" argin euskaldunak eta oneik euren etxeokaz Avila'ko erri batera joan ziran, arrobirik onenak antxe egozalako.

Erri barri bat

Iru urte igaro baiño lenago, Avilla'tik urrrean, 14 Km.'ra, egoan lekuan erri barri bat sortu zan.

Erritarrak an iñok be ezagutzen ez eban izkuntza bat erabillen eta lan eta lan egin ondoren, arri landuak gurdi aundietan Eskorial'era bialtzen ebezan.

Eleiza bat, eskola bat eta plazatxu bat egin ebezan eta abestiak ugari entzuten ziran auts-arte-an, ardaoa ugari edanez, lana amaitu ondoren. Euzkadi txiki bat zan Gaztela-barruan eta ingurukoak arrituta egozan oitura ta izkuntza ez-ezagunak entzuzeaz.

Elgorria

Urte batzuk igaro-ondoren, bat-batean, irail otz baten, ama baten negar-garrazia entzun zan: Semea il jakon. Gaiso berezi batek eroan eban, gorputza gorri-gorri biurtu ondoren. Gaiso ori zabaldu eta izurri biurtu zan. Batzuk il egiten ziran, beste batzuk osatu eta guztiak arduratu.

Erregearen belarrietara eldu zan barri ori eta bereala bialdu ebazan osagilleak. Elgorri sakona zala esan eben oneik, baiña erritarrak euskaldunen izena artu eben gaisoari ezarteko: Mingorria. Olako esaldiak entzun al leikezan inguru aretan: "Mingorria dagoan lekura..."

Euskalerrira

Eskorial'eko monastegia amaitu zan. Herre-ra'ko Juan Etxegille ta irudigillearentzat izan ziran omenak eta euskaldunak euren errietara biurtu ziran.

An geratu zan euskal-izeana daroan erria euskaldun barik eta an dago gaur be.

Eskorial'en langille izan ziran argin euskaldunai buruz ainbat gauza dakiguz, baiña gaurkoz naiko izan bedi Mingorria ezagutzea.

OLAZAR'tar Martin'ek